

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila a soudkyň Jiřiny Chmelové a Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **R. U.**, zastoupen JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 3. 2024, č. j. OAM-194/ZA-ZA11-ZA22-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 8. 2024, č. j. 21 Az 9/2024 - 20,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím označeným v záhlaví žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalovaný konstatoval, že žalobce není ohrožen nebezpečím ze strany státu, jednotlivců či jakékoli jiné strany. Jeho problémy v zemi původu jsou ekonomické a do ČR přišel vydělat finanční prostředky na splacení dluhu, který mu vznikl vůči bratrovi po zaplacení provize za zprostředkování víza do Kanady.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Městského soudu v Praze (dále „městský soud“) žalobou, kterou městský soud zamítl. Uvedl, že žalobce založil svou žalobu prvořadě na obavách ze soukromých osob. Ty mohou být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany jen tehdy, pokud se žadatel nemůže účinně obrátit na vnitrostátní orgány. Žalobce se mohl obrátit na jiné složky policie než v místě svého bydliště, pokud měl obavy z podvodného zprostředkovatele a jeho potencionálního napojení na policii. Tento postup by nebyl zjevně bezúčelný. Žalobce během pohovoru tvrdil, že podvedených bylo více a po zprostředkovateli je vyhlášeno pátrání; to však spíše podporuje závěr o dostupnosti ochrany v zemi původu před konkrétní osobou. Žalobce také vůbec nepopsal, jak ho policie

měla zastrašovat. Popsal pouze zastrašování od příbuzných jeho dlužníka v situaci, kdy jej přišel osobně navštívit. Městský soud se dále neztotožnil s tvrzením žalobce, že žalovaný nevzal v úvahu všechny okolnosti dluhu. Žalovaný není povinen za žalobce domýšlet další důvody azylové žádosti. Dluh existující v rámci rodiny pak sám žalobce označoval za „řešitelné rodinné potíže“.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost. Uvedl, že z dokazování vyplynulo, že se ocitl v bezvýhodné životní situaci. Musel si vypůjčit prostředky od lichváře, aby mohl krýt náklady na uskutečnění svého podnikatelského záměru, a následně čelil výhrůžkám ze strany věřitele. Věřitel, který má ekonomickou sílu, nyní usiluje stěžovateli o život a stát původu mu z důvodu své zkorumpovanosti není schopen poskytnout účinnou ochranu. Postup městského soudu stěžovatele poškodil, neboť soud nekriticky převzal závěry žalovaného. Stěžovatel má však přímou zkušenost se systémem v zemi původu a v řízení popsal, jak jsou státní složky zkorumpovány. Ochrana poskytovaná domovským státem je pouze teoretická. Nedostatky právního systému v zemi původu a absence orgánu obdobného generální inspekci bezpečnostních sborů naznačují, že stěžovatelovy obavy nejsou jen hypotetické, tím spíš, pokud při pobytu v zemi původu již čelil výhrůžkám.

[4] Žalovaný považoval kasační stížnost za nedůvodnou, resp. nepřesahující vlastní zájmy stěžovatele. Stěžovatel upozorňoval na spory se soukromými osobami ohledně zapůjčených peněz. Ty důvodem udělení mezinárodní ochrany bez dalšího být nemohou. Výhrady stěžovatele jsou jinak založeny pouze na nesouhlasu s posouzením správního orgánu a potažmo i soudu. V rozsudku městského soudu žalovaný nespatořoval žádné vady, a proto setrval na svém názoru vysloveném v napadeném rozhodnutí.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Kasační stížnost je přípustná. Jelikož v dané věci rozhodoval samosoudce, zabýval se Nejvyšší správní soud přijatelností kasační stížnosti ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. Rozhodoval-li před krajským (městským) soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, k uplatnitelnosti na současnou právní upravu viz rozsudek NSS ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021 - 28).

[6] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[7] Stěžovatel tvrdil, že čelil pronásledování ze strany soukromých osob a stát původu mu nedokáže poskytnout účinnou ochranu. Městský soud dospěl k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu. Závěry městského soudu kasační soud shledal v souladu se svou ustálenou judikaturou.

[8] Stěžovatel v řízení o kasační stížnosti uplatnil oproti předchozímu řízení novou argumentaci, že si musel vypůjčit prostředky od lichváře na uskutečnění svého

pokračování

podnikatelského záměru, pročez čelil výhrůžkám ze strany věřitele. Jeho azylový „příběh“ v řízení před městským soudem (a rovněž ve správním řízení) však spočíval v tom, že si vypůjčil prostředky od svého bratra, aby mohl uhradit náklady zprostředkování víza do Kanady, avšak zprostředkovatel jej podvedl, příbuzní zprostředkovatele mu vyhrožovali a policie nechtěla jeho situaci řešit. Stěžovatel tedy v řízení o kasační stížnosti uplatnil nové námitky, které ovšem mohl uplatnit již v řízení před městským soudem. Jedná se o nepřipustnou kasační argumentaci podle § 104 odst. 4 s. ř. s., kterou nelze věcně projednat.

[9] Pronásledování i vážná újma může hrozit také ze strany soukromých osob, ale bude tomu tak v zásadě pouze za situace, že se postižená osoba obrátí s žádostí o pomoc nejprve na vnitrostátní orgány v zemi původu (není-li zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout), a ty neučiní přiměřené kroky k zabránění vážné újmy nebo pronásledování (rozsudek NSS ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, usnesení NSS ze dne 21. 10. 2009, č. j. 5 Azs 44/2009 - 73). Z judikatury Nejvyššího správního soudu taktéž vyplývá, že subjektivní nedůvěra vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu (usnesení NSS ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 - 23). Toto nelze po stěžovateli žádat pouze tehdy, pokud informace o zemi původu ukazují opodstatněnost takové nedůvěry (rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS).

[10] Přijatelnost kasační stížnosti nezakládá ani námitka týkající se nesprávného posouzení zkorumpovanosti státních orgánů v Uzbekistánu, systémových nedostatků (absence orgánu pro prošetřování protiprávních činů bezpečnostních složek) a pouze teoretické možnosti domoci se ochrany. Nejvyšší správní soud již v minulosti uvedl, že ze zpráv o Uzbekistánu nesporně plyne, že lidskoprávní situace v tomto státě nedosahuje standardu západních zemí, nicméně v této oblasti nedávno došlo k některým pozitivním změnám. Obecný poukaz na stav právního státu v této zemi nestačí k tomu, aby šlo dovodit, že sám žadatel byl perzekuován, resp. že splnil podmínky pro udělení mezinárodní ochrany (rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2023, č. j. 2 Azs 20/2022 - 30, usnesení NSS ze dne 25. 1. 2023, č. j. 6 Azs 32/2022 - 33, či ze dne 19. 1. 2022, č. j. 6 Azs 101/2021 - 37). K možnosti nalézt vnitrostátní ochranu před soukromými osobami přímo v Uzbekistánu se Nejvyšší správní soud již opakovaně vyslovoval (usnesení NSS ze dne 30. 5. 2024, č. j. 2 Azs 46/2024 - 27, či ze dne 25. 6. 2024, č. j. 6 Azs 156/2024 - 25).

[11] Závěry obsažené ve výše citovaných rozhodnutích Nejvyššího správního soudu plně dopadají i na situaci stěžovatele a není důvodu se od této judikatury jakkoliv odchýlit. Městský soud se nedopustil ani žádného hrubého pochybení, které by také mohlo založit přijatelnost kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[12] Kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud ji tedy shledal ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení soud opírá o § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Žalovaný měl ve věci úspěch, ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení

vznikly jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal. Stěžovatel jako neúspěšný účastník právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. listopadu 2024

Ivo Pospíšil
předseda senátu